

Innspill fra vindkraftprodusenter i Finnmark

De fleste vindparkene i Finnmark er eid av to lokale kraftselskaper, som igjen er eid av kommuner, lokale kraftkonsern og Finnmarkseiendommen. Faktanotatet er fra disse to kraftselskapene, en nærmere presentasjon av selskapene følger bak i innspillet.

- Varanger Kraft
- Finnmark Kraft

Sammendrag

- Regjeringens forslag til nytt skatteregime er svært negativt for vindkraftindustrien. For oss i nord er forslaget en katastrofe, dersom det blir vedtatt slik det foreligger. Det foreslåtte forslaget vil;
  - Kunne stanse utbygging av fornybar kraftproduksjon fra vind.
  - Overføre store verdier fra lokale og regionale selskaper til staten.
  - Stanse eller sette ny grønn industriutvikling på pause.
  - Motvirke mulighetene for å gjennomføre det grønne skiftet.
  - Sette arbeidsplasser og lokal verdiskapning i fare.
- Notatet beskriver virkeligheten for vindparkene til to regionalt eide kraftkonsern i Finnmark.
- Alle verdier som skapes i disse kraftkonsernene går allerede i dag tilbake til lokalsamfunnene via utbytter til eierne, og direkte i form av; utvikling av infrastrukturer, utvikling av næring og industri, lokale arbeidsplasser og kompetanse, kjøp av varer og tjenester, sponing og støtte.
- Begge selskaper har vindparker satt i drift mellom 2015 og 2017. Konsekvensene for disse parkene, med skatteforslaget og en kraftpris på nivå med snittet de siste 15 år, er behov for tilførsel av kapital eller konkurs. Ingen av disse vil gi avkastning over anleggenes levetider med dagens kraftpriser.
- Etter vårt syn er begrunnelsen for å innføre grunnrenteskatt på vindkraft ikke til stede. Det oppstår ikke ekstraordinær avkastning (grunnrente) på vindkraftanlegg, spesielt ikke i Nord-Norge.
- Dersom stortinget likevel bestemmer at det skal innføres grunnrente på vindkraft, må det gjøres betydelige endringer.
  - Vindkraftanlegg som er helt eller delvis nedskrevet MÅ skjermes, for å unngå behov for kapitaltilførsel eller konkurs
  - For vindkraft generelt må innretningen som et minimum likebehandles med grunnrente for vannkraft, og utformes som en kontantstrømskatt

Faktanotat med innspill til forslag om grunnrenteskatt på vindkraft

Notatet belyser:

- Forslaget til nytt skatte- og avgiftsregime
- Konsekvenser for to vindkraftselskaper i Finnmark, og beregning av omfordeling av verdier
- Innspill til forbedringer til den foreslåtte modellen
- Fakta om vindkrafteierne i Finnmark
- Vårt syn på grunnrente for vindkraft
- Konsekvenser for nasjonale målsettinger og strategier

Forslaget til nytt skatte- og avgiftsregime for vindkraft

Vindkraftprodusenter har i dag vanlig selskapsskatt på 22 %, og en produksjonsavgift på 1 øre/kWh.

Forslaget fra Regjeringen innebærer en kraftig endring i skatter og avgifter for vindkraft generelt, og en katastrofal beskatning av helt- eller delvis nedskrevne vindkraftprosjekter. Under er satt opp en stikkordsmessig oversikt på de 3 nye elementene i skatte- og avgiftsregimet som er foreslått, samt på økningen i produksjonsavgift.

- Produksjonsavgiften doubles, fra 1 øre til 2 øre/kWh
- Innføring av naturressursskatt på 1,3 øre/kWh
- Høyprisbidrag ved kraftpriser over 70 øre/kWh, «toppskatt»
- Grunnrenteskatt
  - 40% grunnrenteskatt på grunnrenteinntekt
  - Markedspriser skal legges til grunn
  - Friinntekt (Vi antar at det må være en form for friinntekt, selv om det ikke klart framkommer i forslaget)

I dette notatet fokuserer vi i hovedsak på grunnrenteskatten. Dersom denne skatten innføres slik som foreslått vil den i ytterste konsekvens kunne medføre konkurser for eksisterende vindparker, slik blant andre finansnæringens hovedorganisasjon Finans Norge, revisjons- og rådgivningsselskapet KPMG og advokatfirma Simonsen Vogt Wiig har varslet om.

Konsekvenser for to av våre vindparker

I dette avsnittet har vi beregnet effektene av den foreslåtte grunnrenteskatten for to av våre fire vindparker som er bygget i Finnmark, og som eies og drives av de lokale eierne.

1. **Raggo1** (2015) ved Berlevåg i Finnmark – eid av Varanger Kraft
2. **Hamnefjell vindpark** (2017) ved Båtsfjord i Finnmark – eid av Finnmark Kraft

Faktanotat med innspill til forslag om grunnrenteskatt på vindkraft

Engangseffekt for vindparkene

Selskapene som har helt eller delvis nedskrevne vindkraftanlegg får sin egenkapital redusert, fordi det må hensyntas en skatteforpliktelse knyttet til framtidig grunnrenteinntekt.

«Over natten» blir egenkapitalen til selskapene redusert med:

Raggio1:   **69 MNOK**

Hamnefjell: **151 MNOK**

Varig omfordeling av lokale verdier

Innføring av grunnrentebeskatning for våre vindparker vil utgjøre en formidabel overføring av verdier, fra lokalt- og regionalt eide selskaper til staten.

I oppsettet under viser vi hvor mye den ekstra grunnrentebeskatningen vil belaste vindparkene økonomisk over levetiden, med den innretningen som foreligger i forslaget. Beregningene er gjort med en kraftpris på 30 øre/kWh, som er snittet i Nord-Norge de siste 5, og de siste 15 år. Det er også gjort beregninger med en kraftpris på 45 øre/kWh i snitt.

Raggio 1: Ved konsesjonens utløp vil staten ha tatt inn 205 millioner kroner i grunnrenteskatt med en kraftpris på 30 øre/kWh og 409 millioner kroner med en kraftpris på 45 øre/kWh. Eierne som har investert i parken og driftet den i 25 år vil mangle ca. 6 MNOK på å få pengene tilbake. Det er selvsagt ingen avkastning på investeringen.

Hamnefjell: Ved konsesjonens utløp i 2042 vil staten ha tatt inn 228 millioner kroner i grunnrenteskatt med en kraftpris på 30 øre/kWh og 438 millioner kroner med en kraftpris på 45 øre/kWh. Eierne som har investert i parken og driftet den i 25 år vil risikere å ikke få pengene tilbake. Ved en kraftpris på 30 øre/kWh vil det mangle ca. 100 MNOK. Det er selvsagt ingen avkastning på investeringen.

For disse to prosjektene er det beregnet en total grunnrenteskatt på 433 millioner kroner med en kraftpris på 30 øre/kWh og 847 millioner kroner med en kraftpris på 45 øre/kWh.

I tillegg til de to vindparkene over har Finnmark Kraft og Varanger Kraft to nyere vindparker, Havøygavvelen vindkraftverk og Raggio 2. Omfordelingen fra lokale og regionale eiere til staten, for alle 4 vindkraftverkene tilhørende Varanger Kraft og Finnmark Kraft er mellom ca. 700 millioner kroner og 1,7 mrd. kroner.

Dette er midler som kunne vært brukt til å utvikle nye forretningsområder, ny fornybar kraftproduksjon og dermed nye arbeidsplasser i tillegg til nye grønne industrier og til offentlig tjenesteproduksjon hos eierne.

Den endringen i skatteregimet som er foreslått er ikke bare ødeleggende for lokal verdiskaping, den fjerner både evne og vilje til å investere i ny fornybar kraftproduksjon.

Faktanotat med innspill til forslag om grunnrenteskatt på vindkraft

Hvordan endringen virker i forhold til at nasjonen skal være attraktiv for nye grønne næringer gjenstår å se.

Vi mener

Vindkraftanlegg bør unntas fra grunnrenteskatt, fordi:

- Det oppstår normalt ikke grunnrente på vindkraft. Dette er av 2 hovedgrunner:
  - I vårt prisområde NO4 (Nord-Norge) er snittprisen de 5 siste år og de 15 siste år på 30 øre/kWh. Det kan ikke oppstå grunnrente på slike kraftpriser.
  - De fleste vindkraftanlegg er prosjektfinansiert, hvor produksjonen er solgt på langsiktige sikringsavtaler (PPA) og for anlegg i nord er slik avtaler på nivå med snittprisen over. Altså vil det selv med høyere priser i perioder ikke bety høyere priser for våre anlegg, hvor kraften er solgt til avtalt pris.
- Vinden er ikke en stedbunden, eller en begrenset naturressurs.
  - Investorer kan enkelt velge å investere i et av våre naboland, hvor den samme vinden blåser, og det ikke er grunnrentebeskatning.

Dersom grunnrenteskatt likevel innføres for vindkraft bør:

- Vindkraftanlegg som er helt eller delvis nedskrevet skattemessig, holdes utenfor ordningen
  - Alternativt må de skjermes særskilt, og som et absolutt minimum likebehandles skattemessig med nye vindkraftanlegg.
  - Se under «Innspill til forbedringer i den foreslåtte skattemodellen»
- Innretningen for nye og framtidige vindkraftanlegg må endres, slik at man sikrer at det faktisk blir bygget ny vindkraft, i en tid der ny kraftproduksjon er avgjørende for hele kraftsystemet.
  - Grunnrenteskatten må utformes som en investeringsmessig nøytral kontantstrømskatt, sammenlignbar med grunnrenteskatt for vannkraft.

Innspill til forbedringer i den foreslåtte skattemodellen

Dersom stortinget velger å innføre grunnrenteskatt for vindkraft, må det gjøres tilpasninger i innretningen dersom man fremdeles ønsker at det skal etableres ny vindkraft, og for å hindre at eksisterende vindkraftanlegg får økonomiske problemer.

Alternativet til å unnta alle vindkraftanlegg, eller vindkraftanlegg satt i drift før 01.01.2022 fra grunnrentebeskatning, kan være at det gjennomføres en uhildet og grundig utredning av hele forslaget til nytt skatteregime. Her må alle sider blir belyst, og alle konsekvenser klarlagt for eierne av vindkraftanlegg og for stortinget som skal vedta reformen.

Faktanotat med innspill til forslag om grunnrenteskatt på vindkraft

Noen konkrete innspill til nødvendige forbedringer er;

For nye vindkraftverk:

- Reglene for grunnrenteskatt må være investeringsmessig nøytrale, og ikke påvirke selskapenes investeringsvilje negativt.
  - Dette kan blant annet oppnås ved å utforme grunnrenteskatten for vindkraft som en kontantstrømskatt, slik som for vannkraft og olje/gass.
- Vindkraftanlegg må likebehandles med andre energikilder, så ikke skatteregler styrer hvilke energikilder det skal investeres i.

For eksisterende vindkraftverk, satt i drift før 31.12.22:

- Etablerte vindkraftverk er i stor grad avskrevet skattemessig og vil derfor få svært lave eller *ingen* fradrag for investeringer i beregning av grunnrente. Dette medfører en urimelig høy beskatning av eldre vindkraftverk.
- For etablerte anlegg bør det derfor:
  - Beregnes og etableres en negativ grunnrente fra oppstarten av anleggene til og med 01.01.2023.
  - Legges inn en friinntekt i grunnrenteberegningen som skjermer normal avkastning på investert kapital fra grunnrenteskatt.

For grunnrente på vindkraft generelt:

- Skatteregler og andre rammebetingelser må være forutsigbare over tid.
  - I det foreslåtte regimet straffes de som har investert i vindkraft under reglene med 5 års skattemessig avskrivning, på en urimelig måte.
- Prissikringskontrakter (PPA) inngått utenfor interessefellesskap må regnes som markedspriser i grunnrenteberegninger, det kan ikke benyttes spotpriser.

Nærmere presentasjon av vindkrafteierne bak notatet

Her følger en presentasjon av de to kraftselskapene som står bak dette notatet.

Varanger Kraft er et kraftselskap eid av 7 kommuner i Øst-Finnmark, konsernet driver innfor nett, vann- og vindkraftproduksjon, kraftsalg, fiber, kraftmontasje og næringsutvikling blant annet innen hydrogenproduksjon.

Eierne i Varanger Kraft er kommunene; Sør-Varanger, Vadsø, Vardø, Nesseby, Båtsfjord, Berlevåg og Tana.

Utbytter til de lokale eierne siste 5 årene har vært nærmere 190 mill. kroner.

Faktanotat med innspill til forslag om grunnrenteskatt på vindkraft

Finnmark Kraft er en vindkraftprodusent med 2 nyere vindkraftanlegg samt en konsesjon som ikke er utnyttet på grunn av manglende sentralnett.

Eierne i Finnmark Kraft er grunneieren Finnmarkseiendommen (FeFo) og 7 kraftselskaper i Finnmark og Nord Troms; Varanger Kraft, Nordkyn Kraftlag, Luostejok Kraftlag, Repvåg Kraftlag, Hammerfest Energi, Alta Kraftlag og Ymber.

Finnmark Kraft er stiftet på initiativ fra grunneieren FeFo for at kraftressursene i Finnmark skal komme fylket til gode gjennom lokalt eierskap.

Utbytter til de lokale eierne siste 5 årene har vært ca. 56 mill. kroner.

Både Finnmark Kraft og Varanger Kraft har sitt nedslagsfelt i områder som normalt er relativt kapitalfattede, mange større samfunnsløft gjøres av- eller i tett samarbeid med lokale kraftselskaper.

Felles for kraftselskapene som eier de omtalte vindparkene er engasjement for ny fornybar energi og samfunns- og industriutvikling i Finnmark. Både Varanger Kraft og Finnmark Kraft har med seg utenlandske investorer på ikke kontrollerende eierposter i Raggo 1 og Hamnefjell.

Eierne av vindparkene har investert i ny kraftproduksjon under de rammebetingelsene som myndighetene hadde vedtatt på investeringstidspunktene, bl.a med regler om skattemessige lineære avskrivninger. Vi gjør oppmerksom på at disse reglene ble innført av myndighetene for at Norge skulle ha tilnærmet like betingelser som våre naboland. Dette var avgjørende for at Norge skulle få «sin andel» av investeringene i et felles «grønt sertifikatmarked» med Sverige.

Med regjeringens forslag til nytt skatteregime gjøres det i realiteten en beskatning tilbake i tid for disse anleggene – og grunnlaget investeringene ble gjort på er revet bort.

Vårt syn på grunnrente for vindkraft

Fra regjeringens hjemmeside har vi klippet følgende faktaboks om den foreslåtte grunnrenteskatten, under overskriften «Overskuddene fra naturressursene skal fordeles bedre», som ble lagt ut 28.09.22.

Regjeringen.no

Fakta

Grunnrenteskatt

Naturressursene er fellesskapets eiendom. Produksjon av naturressurser som olje/gass eller vannkraft kan ofte gi avkastning utover det som er normalt da produksjonen er basert på en begrenset ressurs. Slik ekstraordinær avkastning betegnes gjerne grunnrente. Gjennom grunnrenteskatten (særskatt) føres en del av avkastningen tilbake til fellesskapet.

> Kilde: Skattlegging av kraftsektoren - Energifakta Norge

Faktanotat med innspill til forslag om grunnrenteskatt på vindkraft

Vi stiller oss fullt og helt bak argumentasjonen i faktaboksen – ekstraordinære inntekter og ekstraordinær avkastning basert på begrensede naturressurser bør skattlegges. Situasjonen i vindkraftbransjen er imidlertid ikke slik, det har ikke vært ekstraordinære inntekter og det kan heller ikke forventes ekstraordinære inntekter og ekstraordinær avkastning i vårt prisområde. I tillegg er de aller fleste vindparker i landet prosjektfinansiert og produksjonen er solgt på langsiktige moderate avtaler (PPA). Dette har vært en «hovedregel» for at finansieringsinstitusjoner skal yte slik finansiering. Det er sannsynligvis en del av bakgrunnen til at SSB fant at vindkraftprosjektene fra perioden 2010 – 2020 faktisk hadde negativ grunnrente (kilde: Advokatfirma Simonsen Vogt Wiig).

Den siste setningen i faktaboksen er spesielt viktig for oss.

De to kraftselskapene bak notatet er eid av kommuner, grunneieren i nesten hele Finnmark, kommunalt eide kraftselskaper og fire mindre kraftlag. Alt overskudd går allerede i dag tilbake til det fellesskapet der verdiene skapes - til Finnmark. Dette skjer gjennom utbytter til eierkommuner/kraftselskaper, utvikling av samfunnet med kraft og fiber, deltakelse i en rekke nærings- industriprosjekter, lokale kompetansearbeidsplasser, stor grad av lokalt kjøp av varer og tjenester, og selvfølgelig støtte og sponsing til lag og foreninger.

Innføring av grunnrenteskatt i foreslått form, beskatter ikke ekstraordinær avkastning. Den vil innebære bortfall av utbyttmuligheter til kommuner/lokale eiere, og spenne bein på de initiativ som selskapene har tatt utvikling i distriktene.

Konsekvenser for nasjonale målsettinger

Skatteforslaget motvirker flere nasjonale målsettinger og strategier, dette kan vi slå fast med stor sikkerhet, selv om det er vanskelig å kvantifisere konsekvensene. Det er imidlertid helt klart at skatteforslaget, og måten det har framkommet på, motvirker alle målsettingene under.

- Ønske om ny fornybar kraftproduksjon fra vannkraft motvirkes ved å øke grunnrentesatsen fra 37% til 45%. Vannkraften har allerede en samlet skattesats på 59% og en ytterligere økning vil motvirke nye investeringer. Vannkraft bør i utgangspunktet ikke skattes hardere enn vindkraft (eller havbruk), og grunnrenten bør maksimalt være 40 %.
- Ønske om mer effekt inn i kraftsystemet kan i praksis kun løses med oppgraderinger av eksisterende- eller bygging nye vannkraftverk. Dette motvirkes spesielt av høyprisbidraget. Høy pris er en direkte etterspørsel av effekt (mye strøm på kort tid). Med en effektiv skattesats på over 90% ved priser over 70 øre/kWh vil det være lite interessant å investere i effektkraftverk. Ønsket om lavere kraftpriser i anstrengte perioder motvirkes altså effektivt av høyprisbidraget.
- Ønske om ny fornybar kraftproduksjon fra landvind motvirkes svært sterkt med det nye skatteforslaget. Her innføres det både høyprisbidrag, naturressursskatt og grunnrenteskatt, samt at den nylig innførte produksjonsavgiften dobles. Dette blir

Faktanotat med innspill til forslag om grunnrenteskatt på vindkraft

innført for en næring som er i overgangsfasen fra å være subsidiert gjennom forskjellige insentivordninger til å bli kommersielt bærekraftig – så vidt vi kjenner til er ikke en eneste vindpark i landet er bygget uten subsidier.

- Ønske om ny fornybar kraftproduksjon fra havvind vil motvirkes. Som nasjon vil vi være avhengige av utenlandske investorer for å komme i nærheten av de uttalte ambisjonene til regjeringen om 30 GW havvind. Det blir lagt merke til at Norge nå fremstår som politisk uforutsigbar og kan komme til å innføre nye og gjennomgripende skatteregimer i næringer hvor man anser at Norge har naturgitte fortrinn, og at dette blir brukt som begrunnelse for at disse næringene kan tåle høyere skatt.
- Det foreslåtte skatteregimet motvirker åpenbart «Det grønne skiftet» hvor vi må over i fornybarsamfunnet. Det blir mindre interessant å investere i kraft når avkastningen reduseres drastisk.
- Det finnes en rekke planer for nye «grønne næringer» i kombinasjon med nye vindkraftanlegg. Det foreslåtte skatteregimet vil påvirke disse industriprosjektene negativt, når mulighetene til å investere i vindkraft forverres.
- Skatteregimet motvirker målet fra Hurdalserklæringen en om at:
  - *«Norge skal være et foretrukket land for industrielle investeringer, ikke minst i en tid der markedene i stadig større grad etterspør lavest mulig utslipp i produksjonen»*
- Vi har fått inn om lag 17 TWh ny energiproduksjon i landet fra vindkraften over de siste 10 – 15 år. Dette ville ikke vært mulig uten et stort innslag av utenlandske investorer. Nå står vi foran en storstilt havvindsutbygging, og viser med skatteforslaget utenlandske investorer hva de har i vente, dersom investerer i Norge. Dette vil åpenbart framtvinge høye politiske risikopremier og lavere interesse for å investere her i landet.
- Til slutt, mangel på ny kraft inn i systemet vil motvirke en sikker strømforsyning, og gi lavere forsyningssikkerhet.